

Seks kommuners arbejde med havvandsstigning og stormflod

Et forskerhold har i 2019 taget pulsen på 6 kystkommuners arbejde med havvandsstigninger og stormflod. Trods forskellige forudsætninger, udfordringer og konkrete løsninger er det et fællestræk, at kommunerne stort set kun arbejder med løsningsmodeller indenfor hård kystsikring som mure eller diger. Der er stor politisk opbakning til arbejdet lokalt.

Af professor Gertrud Jørgensen, Landskabsarkitektur og planlægning, Københavns Universitet

Hvordan arbejder danske kommuner med at forberede kystbyer på stigende havvand? Hvilke udfordringer oplever de? Hvilke temaer arbejder de med? Hvilke problemer oplever de? Og hvad er deres kapacitet til at løfte opgaven?

Forskerholdet bag samtalerne bestod udover Gertrud Jørgensen af Ole Fryd, Katrina Wiberg, Karsten Arnbjerg-Nielsen, Tom Nielsen, Roland Löwe, Kristoffer Albris, Helle Tegner Anker og Jesper Sølvér Schou.

Undersøgelsen er sket i forbindelse med Realdanias kampagne, Byerne og det stigende Havvand.

Interviewrapporten findes her: realdania.dk/publikationer/faglige-publikationer/praksis-og-kapacitet-i-arbejde-med-havvandsstigning

For at komme tættere på at besvare disse spørgsmål har et forskerhold i 2019 interviewet seks danske kystkommuner, Frederiksværk, Horsens, Middelfart, Slagelse, Solrød og Vordingborg. Kommunerne repræsenterer forskellige kysttyper, bystørrelser, regionale kontekster, problemstillinger, risikobillede og forskellig grad af tidligere erfaring med at arbejde med kystforvaltning og stormflod. De ligger alle ved de indre danske farvande. Fordi området er nyt, er den faglige kapacitet relativt lille med få erfarne medarbejdere og mange nye. Når det kombineres med overflytning af opgaver fra staten, er det værd at overveje, om der er behov for yderligere statslig hjælp med videns- og kompetenceopbygning eller for formel regional eller mellemkommunal koordinering. Herunder følger udvalgte observationer fra interviews i de seks kommuner.

Forskellige udfordringer – samme type løsninger

De fleste kommuner tænker konkret i (nutidige) højvandsændelser, men med fremtidige havvandsstigninger som et langsigtet perspektiv. Trods

forskellige forudsætninger, udfordringer og konkrete løsninger er det stort set kun løsningsmodeller indenfor hård kystsikring (mure eller diger), der er på dagsordenen.

Andre typer af løsninger, naturbaserede løsninger, tilpasning eller tilbagetrækning, indgår ikke i arbejdet, end ikke som langsigtet perspektiv. Den langsigtede planlægning for byudvikling tager i store træk ikke hensyn til havvandsstigninger, eller der tænkes i beskyttelse og afværgeforanstaltninger i nyebyggede områder der antages at kunne blive truet. Ingen af de interviewede nævner muligheden for at tænke i alternativer til den udvikling i havne- og lavtliggende områder, der er på dagsordenen i alle kommunerne. Der er altså relativt lille åbenhed og nysgerrighed overfor alternativer til eksisterende planer, strategier og løsninger.

Bykvalitet og borger-samarbejde i fokus

Alle kommuner arbejder engageret med at sikre, at kystsikringsløsninger får så høj arkitektonisk kvalitet, at de kan bidrage til at løfte byerne og deres

kyststrækninger. Særligt i bymidterne ses klimatilpasning som løftestang for at udvikle byrum med nye æstetiske og rekreative funktioner. Der er fokus på, at vandet stadig skal være en æstetisk og rekreativ ressource i dagligdagen. Her er erfaringer fra klimasikring ift. regnvandshåndtering af stor værdi. Samarbejde med borgere har høj prioritet, både i planlægning, projektvudvikling og ikke mindst i beredskabet.

Behov for koordinering og fælles retningslinjer

Flere kommuner efterspørger koordinering og støtte fra statsligt hold eller regional koordinering. Med overdragelsen af kystbeskyttelsesopgaver fra Kystdirektoratet til kommunerne føler flere af de interviewede, at de står ret alene med udfordringerne. Selve risikoen synes at være godt kørende, men beslutninger om sikringsniveauer og indsatser er en blandet politisk og teknisk opgave, og nogle nævner at fx et pålæg om et bestemt sikringsniveau kunne gøre beslutninger lettere for forvaltning og politikere, og understrege

at det er en teknisk beslutning fremfor en politisk.

Flere nævner også, at der ikke er fulgt midler med overflytningen af myndighedsopgaver til kommunerne, og at 'der sidder en medarbejder og laver sager uden egentlig at have tid til det'.

Der foregår ikke en egentlig regional koordinering, men flere kommuner nævner, at de samarbejder med nabokommunerne.

Viden hentes fra Kystdirektoratet og gennem faglige netværk

Kommunerne læner sig i høj grad op ad Kystdirektoratet, når det angår viden. Desuden er de medlemmer af forskellige netværk (faciliteret af KTC, KL, Kystdirektoratet), og flere nævner at foregangskommuner har stor betydning. Flere kommuner bruger konsulenter. Nogle er tilfredse, andre mindre tilfredse. De mindst tilfredse peger bl.a. på manglende dyb viden, fx om samspillet mellem regnvand og havvand og manglende kendskab til de sidste lovmæssige udviklinger. Flere peger

på værdien af gode visualiseringer som et grundlag for dialog med borgerne. Som nævnt er en del medarbejdere nyansatte og nyuddannede ("det er mit første job") eller har arbejdet indenfor andre byplan- eller miljørelaterede emner. Den erfaringsbaserede kompetence findes i flere tilfælde kun hos én relativt erfaren person, som dog ofte har arbejdet mere specifikt med kystbeskyttelse, ikke nødvendigvis i urban sammenhæng og ikke nødvendigvis med fremtidens klima for øje.

Flere kommuner efterspørger koordinering og støtte fra statsligt hold eller regional koordinering.

VERDENSMÅL OG UDVIKLING I DET ÅBNE LAND

Formålet med dagen er at blive klogere på, hvordan vi, i en dansk lokal skala, kan omsætte store, globale verdensmål til virkelighed.

Målet er både at forstå verdensmålene bedre, hente inspiration til vores arbejde og få indblik i relevante, konkrete værktøjer for den kommunale og lokale skala.

Målgruppen er kommunale natur-/miljø- og planmedarbejdere, men også studerende og øvrige interesserede er velkomne.

Dato: Torsdag d. 30. april 2020
Tid: 10:00 - 16:00

Sted: Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN), Rolighedsvej 23, 1958 Frederiksberg C; Mødelokalet Von Langen

Pris: 600 kroner for medlemmer af KU's Videntjeneste og tilskudsgivere til Dansk Byplanlaboratorium. 800 for alle andre.

Tilmelding senest den 20. april på www.byplanlab.dk

dansk byplan
laboratorium

KØBENHAVNS UNIVERSITET
DET NATUR- OG BIODIVERSITÆTSPARTE

PROGRAM // TORSDAG DEN 30. APRIL

09:30	Registrering, Velkomstkaffe + croissant
10:00	Velkomst og rammesætning ved Ellen Højgaard Jensen, Dansk Byplanlaboratorium
10:10	Verdensmålene - det store perspektiv - ved Steen Hildebrandt
10:40	Verdensmål og målbarhed ved Michael Hauschild, DTU
11:05	PAUSE
11:15	Verdensmålene i den kommunale virkelighed ved Sille Markussen, Sønderborg Kommune
11:35	Verdensmålene i landskabshøjde ved Henrik Vejre, IGN, KU
11:50	Panelopsamling - Hvad har vi lært i løbet af formiddagen? ved Peter Stubkjær Andersen, IGN KU

12:15	FROKOST
13:00	WORKSHOPS • Verdensmål i lokal skala - fremtidens landskabsplanlægning ved Henrik Vejre, IGN KU • Natur- og landskabshensyn i klimatilpasningsprojekter i det åbne land ved Peter Stubkjær Andersen og Rikke Munck Petersen, IGN, KU • Landzoneregler, planlægning og bæredygtighed ved... (facilitator på vej)
14:45	PAUSE - kaffe og kage
15:15	Hvad har vi lært i løbet af eftermiddagen? ved Peter Stubkjær Andersen, IGN KU
15:30	Lokale værdier og prioriteringer i Nørreådal - et regionalt landskab i forandring ved Lotte Ruegaard Petersen, IGN, KU
16:00	Afrunding og tak for i dag ved Henrik Vejre, IGN, KU

TEMADAG